

מדיניות ממשלתית לשילובם של אזרחי ישראל ממוצא אתיופיה בחברה הישראלית - המשך
הפעלת תכניות משרדי הממשלה, הארכת תקופת פעילותו של מטה היישום ותיקון החלטת

ממשלה

הצעה להחלטה

מחליטים:

1. לאשר תחומים ועקרונות לתכנית ממשלתית לקידום שילובם המיטבי של אזרחי ישראל יוצאי אתיופיה (להלן – יוצאי אתיופיה) בחברה הישראלית, בהמשך לתכניות שהופעלו בעניין זה בשנים קודמות (להלן – התכנית הממשלתית). התכנית הממשלתית תהיה לשנים 2023 ו-2024, ובמשרדי ממשלה שהתכנית בעניינם מתייחסת ללימודים בחינוך הפורמאלי והלא פורמאלי - לשנות הלימודים תשפ"ד ותשפ"ה, ותישם על ידי משרדי הממשלה המפורטים בהחלטה זו (להלן – משרדי הממשלה השותפים) בהתאם לתחומים לעקרונות האמורים וכן בהתאם להוראות פרטניות שנקבעו ביחס לכל משרד כמפורט להלן.
2. על מנת לשמר את ההישגים שהושגו, לצמצם פערים שנותרו ולקדם מצוינות בקרב יוצאי אתיופיה, התוכנית הממשלתית תפעל למען קידום התחומים הבאים:
 - 2.1 **לימודים והשכלה גבוהה:** המשך צמצום פערים בהישגים בכל שלבי הגיל במערכת החינוך, תוך מתן דגש על עידוד מצוינות ולמידה של מקצועות מכווני תעסוקה;
 - 2.2 **שירות משמעותי:** המשך המגמה של האצת העלאת שיעור המתגייסים לשירות משמעותי ולתפקידי פיקוד בצה"ל, בשירות הלאומי והאזרחי;
 - 2.3 **תעסוקה ושכר:** האצת תהליך צמצום הפערים בתעסוקה ובשכר על ידי קידום מהלכים לעבר תעסוקה איכותית ומתמשכת, וחתירה לייצוג הולם כמותי ואיכותי של יוצאי אתיופיה בשדרות השירות הציבורי ובמגזר הפרטי;
 - 2.4 **מעורבות והשתתפות:** העצמת המעורבות וההשתתפות של יוצאי אתיופיה במסגרת פעילות תנועות נוער, מכינות קדם צבאיות, ארגוני מתנדבים, ומנהיגות אזרחית תוך שימת דגש על מצוינות חברתית;
 - 2.5 **חוסן אישי וקהילתי:** חיזוק הרווחה ותחושת הביטחון האישי של יוצאי אתיופיה באמצעות מתן שירותים ההולמים את מגוון הצרכים הקיימים בתחומי המשפחה, הדיור והקהילה והבטחת מיצוי הזכויות בתחומים אלה;
 - 2.6 **קידום בריאות:** הפעלת תכניות והתערבויות לקידום ולשיפור הבריאות הפיזית והנפשית של יוצאי אתיופיה ומתן מענה מותאם לצרכיהם;
 - 2.7 **התמודדות עם הטיות כלפי יוצאי אתיופיה,** תוך שימת דגש על מהלכים להפחתת הטיות המשפיעות על תהליכי קבלת החלטות העלולים להוביל להסללה לא רצויה ולהעדר מיצוי הפוטנציאל הטמון בהם;
 - 2.8 **החברה הישראלית:** העמקת ההכרות עם המורשת ותהליכי העלייה של יהדות אתיופיה תוך נקיטת פעולות לעידוד ההכרה בתרומתה לחברה הישראלית בקרב כלל אזרחי ישראל;
 - 2.9 **הגברת האמון של יוצאי אתיופיה כלפי הממשלה** באמצעות שיח מתמשך עם ציבור יוצאי אתיופיה והחברה האזרחית.

3. על מנת לבסס את תשתיות ויכולות משרדי הממשלה השותפים ליישום התוכניות, המדיניות ואבני היסוד שהתקבלו בהחלטת ממשלה מספר 324 מיום 31.7.2015, משרדי הממשלה השותפים יפעלו על פי העקרונות הבאים:

3.1 העמקת שילובם של יוצאי אתיופיה והכללתם בכלל השירותים והמענים שנותנים המשרדים לפי צרכי האוכלוסייה;

הצבת יעדי תוצאה רב שנתיים, מדידתם בכל שנה ועדכוןם בהתאם לשינויים במצב אוכלוסיית יוצאי אתיופיה;

3.2 קביעת תכניות עבודה בהתאם ליעדים שנקבעו והצגתן לממשלה ולציבור, ועמידה במדדי תפוקה;

3.3 ביסוס שגרת עבודה, מנגנוני שיתוף פעולה ועבודה משותפת בין שלטון מרכזי ומקומי שיאפשרו יישום התכניות באופן אפקטיבי ובהתאם לעקרונות המדיניות תוך שיח עם הרשויות המקומיות ועם יוצאי אתיופיה;

3.4 צמצום היקף ההסללה של יוצאי אתיופיה על ידי התמודדות עם הטיית ויישום מהלכים בקרב עובדי המשרד הממשלתי ועובדי יחידות הקצה שבאחריותו;

3.5 ביצוע בקרה שוטפת על יישום התוכניות מבחינה תפעולית ומבחינה מהותית, הן ברמה הארצית והן באמצעות חיזוק הבקרה ברשויות המקומיות;

3.6 פיתוח תשתיות מידע, נתונים, הערכה ומדידה המאפשרות מעקב אחר יישום ותוצאות התוכנית הממשלתית, תוך הסכמה על המידע שייאסף ועל אופן הצגתו, ובעבודה משותפת עם מטה היישום ועם יתר משרדי הממשלה השותפים;

3.7 הגברת האמון של יוצאי אתיופיה בממשלה באמצעות ניהול שיח שוטף עם יוצאי אתיופיה וארגוני החברה האזרחית.

4. להאריך את פעילות המטה לשילוב יוצאי אתיופיה במשרד ראש הממשלה (לעיל ולהלן – מטה היישום או המטה), שהוקם מכח החלטת ממשלה מס' 609 מיום 29.10.2015, לתקופה של שנתיים נוספות - עד לסוף חודש יולי 2025, לעדכן ולקבוע כי המטה ימשיך למלא את תפקידו ויפעל לצורך המשך הפעלת התוכנית הממשלתית, תוך מתן דגש על פעולות סיוע למשרדי הממשלה השותפים ולרשויות המקומיות בביסוס תשתיות, מנגנונים וכלים להטמעתה המוצלחת של המדיניות הממשלתית ולמעקב אחר יישומה, לצד שימוש בכלים ובמיומנויות לטובת פיתוח ויישום תכניות לשילוב אוכלוסיות ייחודיות, הכל כדלקמן:

4.1 **שדרוג ושיפור מערך המידע**: המטה יבצע התאמות ושדרוג למערך המידע הבין משרדי ככלי מרכזי הן למעקב אחר מדיניות והן לתכנונה. מערך המידע השלם יאפשר להצביע על מגמות מרכזיות בהשגת היעדים עבור האוכלוסייה (זכאות לבגרות, השכלה גבוהה, קידום תעסוקה וכד'), על התקדמות במדדי ההשתלבות תוך מעקב אחר יישום תכניות משרדי הממשלה השותפים והשגת היעדים הספציפיים לכל תכנית. המערך יכלול מידע ברמה הלאומית וברמת הרשויות המקומיות. המידע יונגש הן לרשויות המקומיות והן למשרדי הממשלה השותפים ויהווה תשתית להמשך מדידה ועדכון היעדים גם לאחר תקופת ההחלטה. המערך ייבנה בעבודה משותפת עם משרדי הממשלה השותפים וכן עם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומערך הדיגיטל הלאומי;

- 4.2. **הוועדה הבין משרדית:** המטה ימשיך להוביל את עבודת הוועדה הבין משרדית שמונתה על ידי מנכ"ל משרד ראש הממשלה בחודש ינואר 2017, בהתאם לתפקידיה אשר עוגנו במסגרת החלטת ממשלה מספר 421 מיום 12.9.2021 (להלן – הוועדה הבין משרדית);
- 4.3. **מעקב אחר יישום תכניות ואיסוף תובנות רוחביות:** קיום מפגשים עתיים עם כל אחד ממשרדי הממשלה השותפים שבהם יוצגו למטה היישום מידת העמידה ביעדים, היעדים החדשים שנבחרו ותוכניות העבודה, היקף וטיב היישום התוכניות. כמו כן, שימוש בניסיון המצטבר לטובת פיתוח מתודולוגיות לשילוב אוכלוסיות ייחודיות נוספות תוך מינוף יכולות;
- 4.4. **עבודה עם הרשויות המקומיות:** בקרה ומעקב אחר יישום התוכנית הממשלתית ברשויות המקומיות, תוך יצירת מנגנונים שיאפשרו המשכיות ביישום ובקרה אחר הטמעת אבני היסוד והתוכנית הממשלתית לשילוב יוצאי אתיופיה בתחומי הרשות המקומית;
- 4.5. **הגברת האמון של יוצאי אתיופיה בממשלה באמצעות קידום שיתוף ציבור ורב שיח עם ארגוני חברה אזרחית:** בניית תשתית ארגונית לעבודה משותפת של משרדי הממשלה השותפים והרשויות המקומיות עם נציגי התושבים, ארגוני חברה אזרחית ומשתתפים בתוכניות, לצורך יצירת שקיפות, תיאום ציפיות ועמידה על צרכים ומגמות חדשים. כמו כן, מטה היישום יבחן הקמה של ועדה מייעצת לתכנית הממשלתית המורכבת מנציגי ציבור ונציגי החברה האזרחית;
- 4.6. **פיתוח ידע ודרכי פעולה:** ייזום מהלכים וגיבוש כלים וידע שיסייעו למשרדי הממשלה ולרשויות המקומיות לקדם את שילובם המיטבי של יוצאי אתיופיה על ידי התמודדות עם אתגרים וחסמים העולים במהלך הפעלת התוכנית. לצורך מימון סעיף זה ובהתאם לחוק יסודות התקציב, יוקצו סך של 4 מיליון ₪ בשנת 2023 וסך של 10 מיליון ₪ בשנת 2024 מתוך הסכום האמור בסעיף 7.
5. התוכנית הממשלתית תכלול פעילות מואצת במשרדי הממשלה השותפים, כדלקמן:
- 5.1. **משרד החינוך**
- אחוז התלמידים יוצאי אתיופיה הזכאים לתעודת בגרות עלה מ-54% בשנת 2016 ל-78% בשנת 2021. ישנה עלייה משמעותית גם באחוז התלמידים יוצאי אתיופיה הזכאים לתעודת בגרות איכותית המאפשרת כניסה להשכלה גבוהה, מ-34% בשנת 2016 ל-54% בשנת 2021. בנתון זה עדיין יש פער משמעותי בהשוואה לנתון באוכלוסייה הכללית (68%). לאור השיפור המשמעותי באחוז התלמידים הזכאים לתעודת בגרות מקרב יוצאי אתיופיה, יפעל משרד החינוך על מנת לשמר את ההישגים שהושגו תוך שימת דגש על צמצום פערים והשתלבות מיטבית של יוצאי אתיופיה במסלולי מצוינות לימודית וחברתית והגדלת המצוינות שתתבטא במהלך תקופת השירות הצבאי, כל זאת תוך התמודדות עם אתגרים שעוד נותרו וכמפורט להלן:
- 5.1.1. המשך קידום הישגים לימודיים בכל שלבי החינוך במטרה לסגור את הפערים בין יוצאי אתיופיה לבין כלל התלמידים דוברי העברית, תוך הגדלת היקף הזכאים לתעודת בגרות המאפשרת כניסה להשכלה גבוהה,

היקף בעלי תעודת בגרות שסיימו בהצטיינות, לרבות עידוד מצוינות ולמידה של מקצועות בתחומי המתמטיקה, מדעים וטכנולוגיה. היעד הוא שהיקף הזכאים לתעודת בגרות המזכה בהשכלה גבוהה יעלה ב-2 נקודות אחוז בכל שנה כך שבסיום שנת הלימודים תשפ"ה השיעור יעמוד על 58%, ושהיקף הזכאים בעלי תעודות בגרות מצטיינת יעלה ב-1 נקודה אחוז בכל שנה;

5.1.2. הגדלת היקף המשתתפים בתוכניות למחוננים מצטיינים בכל שלבי החינוך ב-4% בכל שנה, יחד עם הגדלת היקף התלמידים המאותרים כמחוננים או כמצטיינים;

5.1.3. גיבוש תפיסות חינוכיות וחיזוק הכישורים והמיומנויות ההוריות תוך הבניית אמון הדדי בין צוותי החינוך לבין ההורים;

5.1.4. הכללת תלמידים יוצאי אתיופיה בחינוך הרגיל, טרם הפנייתם לשירותי חינוך מיוחדים, ניטור בקרה, וצמצום מספר התלמידים עם מוגבלות בשכיחות גבוהה המופנים לוועדות זכאות ואפיון;

5.1.5. הרחבה, העמקה וחשיפה של היכרות ילדים ובני הנוער בכלל מערכת החינוך לסיפור העלייה ותרבותם הייחודית של יוצאי אתיופיה;

5.1.6. הגברת השתתפות תלמידים יוצאי אתיופיה בפעילויות בלתי פורמליות, הן לילדים והן לנוער;

5.1.7. הגדלת היקף המלש"בים המועמדים לגיוס לתפקידי איכות, הגדלת היקף המלש"בים המתאימים לצאת לקצונה והפחתת ליקויי השירות באמצעות חיזוק ההכנה לצה"ל, תוך הידוק שיתוף הפעולה עם הגורמים הרלוונטיים בצה"ל;

5.1.8. הגדלת מספר עובדי ההוראה יוצאי אתיופיה המשולבים במערכת החינוך ב-60 עובדי הוראה בכל שנה לצורך הגדלת הגיוון במערכת;

5.1.9. הכשרה, העצמה, הכנה ופיתוח של עובדי הוראה וטיפוח מועמדים לעתודה ניהולית בקרב יוצאי אתיופיה, והגדלת מספר עובדי ההוראה בתפקידי מנהיגות וניהול.

לצורך מימון סעיף זה יוקצו עבור שנה"ל תשפ"ד: 24.5 מליון ש"ח מתוך הסכום האמור בסעיף ב(1) להחלטת ממשלה מס' 1790 מיום 17.7.2022 (להלן – החלטה 1790), 15 מליון ש"ח מתוך הסכום האמור בסעיף ב(2) להחלטה 1790, ו-20.5 מליון ש"ח מתוך הסכום האמור בסעיף 6 להחלטה. עבור שנה"ל תשפ"ה יוקצו 23.5 מליון ש"ח מתוך הסכום האמור בסעיף ב(1) להחלטה 1790, 15 מליון ש"ח מתוך הסכום האמור בסעיף ב(2) להחלטה 1790, ו-20.5 מליון ש"ח מתוך הסכום האמור בסעיף 7 להחלטה.

5.2. משרד הרווחה והביטחון החברתי:

בהמשך להישגי משרד הרווחה והביטחון החברתי בהפחתת אחוז יוצאי אתיופיה המוכרים לשירותי הרווחה, הפחתת היקף הילדים יוצאי אתיופיה המוצאים מהבית מ-584 ילדים בשנת 2016 ל-449 ילדים בשנת 2021, והפחתת היקף הנערים יוצאי אתיופיה המטופלים בשירות מבחן מ-5.9% מכלל המטופלים ל-2.6% מכלל

המטופלים, אחוז המתקרב לאחוזם של יוצאי אתיופיה בקרב קבוצת הגיל הזו (2.2%), יפעיל המשרד תכנית המכוונת להמשך השגת יעדים אלה ויעדים נוספים כמפורט מטה, עד לכדי צמצום הפערים שעדיין קיימים בין יוצאי אתיופיה לבין כלל האוכלוסייה.

לצורך כך יתמקד המשרד בשילובם של יוצאי אתיופיה המוכרים למחלקות בכלל שירותי הרווחה הקיימים ברשויות המקומיות, על מנת להביא לשיקומם. כמו כן, יתמקד המשרד בהטמעת גישות ופרקטיקות מקצועיות שיאפשרו לתת שירות מותאם ליוצאי אתיופיה במסגרת שירותים אלה ובכלל זה סיוע להתמודדות עם האתגרים הנפשיים והחברתיים העומדים בפני יוצאי אתיופיה שעלו דרך סודן. בנוסף, משרד הרווחה והביטחון החברתי יתמקד במתן שירותים לאוכלוסייה המבוגרת.

בשים לב לאמור ליל, יעדי משרד הרווחה והביטחון החברתי בנוגע ליוצאי אתיופיה הם כדלקמן:

5.2.1. שיקום משפחות הנזקקות לשירותי רווחה עד שמספר מקבלי השירות במחלקות לשירותים החברתיים יהיה בהתאם לשיעורם באוכלוסייה, ובהשוואה לכלל מקבלי השירות במחלקות לשירותים חברתיים;

5.2.2. שילוב משפחות, נערים וצעירים יוצאי אתיופיה בכלל שירותי הרווחה על פי צרכיהם;

5.2.3. הנגשת שירותים ייעודיים לאוכלוסייה מבוגרת בעלת חסמים שפתיים;

5.2.4. הרחבת המענים בקהילה הניתנים לילדים בסיכון ולמשפחותיהם במטרה לשפר את מצבם באופן משמעותי ולהימנע ככל הניתן מהוצאה חוץ ביתית, והכל בכפוף לטובתו של הקטין, מצבו של הקטין וצרכיו הספציפיים;

5.2.5. פעולות לצמצום מעורבות נערים ונערות בפלילים ותמיכה במשפחותיהם;

5.2.6. מתן סיוע לאוכלוסייה המתמודדת עם האתגרים החברתיים והנפשיים המלווים את יוצאי אתיופיה שעלו דרך סודן.

לצורך מימון סעיף זה ובהתאם לחוק יסודות התקציב, יוקצו סך של 3.7 מיליון ש"ח בשנת 2023 ו-5 מיליון ש"ח בשנת 2024 מתקציב משרד הרווחה והביטחון החברתי, וסך של 10 מיליון ש"ח בשנת 2024 מתוך הסכום האמור בסעיף 7.

5.3. משרד העבודה:

תכניות תעסוקה שפעלו בשנים 2016-2020 הראו הצלחה בהשגת יעדים של שדרוג תעסוקתי, עליית שכר משמעותית (10%) ויצירת אופק תעסוקתי. עם זאת, היקף התוכניות היה מוגבל ביחס להיקף הפערים בהכנסה ובשכר. ההכנסה הממוצעת של משק בית של יוצאי אתיופיה הוא כ-75% מההכנסה הממוצעת של משק בית בישראל, וזאת למרות שיעורי תעסוקה גבוהים. לצורך כך, החל משרד העבודה, בהתאם להחלטת ממשלה מספר 421 מיום 12.9.2021, להרחיב ולייעל את תכניות התעסוקה כך שיקיפו מספר גדול יותר של משתתפים, יפנו לקהלים נוספים (כגון אקדמאים) ויציעו מגוון רחב יותר של מסלולי הכשרה ושדרוג בתעסוקה. משרד העבודה ימשיך לפעול להרחיב ולייעל את תכניות התעסוקה ליוצאי אתיופיה לצורך השגת היעדים הבאים:

5.3.1. הגברת הנגישות, פיתוח והפעלת מענים מיטביים לצעירים וצעירות שיובילו להשתלבות במקצועות בעלי פוטנציאל השתכרות גבוה, תוך הגדלת וקידום מספר הצעירים בתעסוקה איכותית, הכוללת אופק קידום מקצועי ותוך שימת דגש על הנגשה של הכשרות בתחומי הטכנולוגיה וההיי-טק. כמו כן ייבנה מסלול דומה לשילוב אקדמאים יוצאי אתיופיה בתעסוקה הולמת;

5.3.2. הכשרות לקידום ולשדרוג מקצועי, תוך מתן דגש על הכשרות במקצועות מבוקשים במשק, ותוך פיתוח כישורים לעולם העבודה המשתנה, תוך הפניית המעוניינים בכך לאפיק השתלבות באקדמיה;

5.3.3. הכוון אישי ובניית מסלול פיתוח קריירה מותאם לפרט אשר יכלול אבחון תעסוקתי, ליווי פרטני וקבוצתי לאורך תהליכי ההכשרה, חיפוש העבודה וחיבור למעסיקים וסיוע בתהליך ההשמה;

5.3.4. תיעשה עבודה משותפת בתחום התעסוקה, הכוללת את הגורמים הרלוונטיים לעניין, אשר יפעלו על מנת להכווין את יוצאי אתיופיה אל המקצועות המבוקשים במשק, תוך שהכוונה להכשרות המקצועיות תיעשה בהתאם למיפוי שיערך במסגרת מימוש החלטת ממשלה מס' 198 מיום 1.8.2021.

לצורך מימון סעיף זה ובהתאם לחוק יסודות התקציב, יוקצו סך של 1.250 מיליון ש"ח בשנת 2023 ו-1.250 מיליון ש"ח בשנת 2024 מתקציב משרד העבודה, וסך של 10 מיליון ש"ח בשנת 2024 מתוך הסכום האמור בסעיף 7.

5.4. המשרד לביטחון לאומי:

לאור הירידה המשמעותית בהיקף מעצרי קטינים מקרב יוצאי אתיופיה, שירד מ-14% מכלל המעצרים בשנת 2018 ל-6% בשנת 2021; ולנוכח העובדה שלמרות ירידה זו, עדיין ישנו ייצוג יתר משמעותי של קטינים ובגירים יוצאי אתיופיה בקרב העצורים, לקבוע כי משטרת ישראל תמשיך בהפעלת האמצעים ודרכי הפעולה שננקטו בשנים הקודמות של התוכנית, תוך שימת דגש על התמודדות שיטתית עם הטיות של שוטרים בתחנות שבתחומן יש ריכוזים של יוצאי אתיופיה, הקניית כלים יישומיים מקצועיים לשוטרים ומיסוד הסדרים ארגוניים להפחתת ההטיות. המשטרה תשים דגש על מתן שירות מקצועי מותאם ליוצאי אתיופיה בתחומי הביטחון האישי והקהילתי ותקדם הגברת האמון במשרד לביטחון לאומי וגופיו.

5.4.1. הממשלה רושמת לפנייה את הודעתו של השר לביטחון לאומי שלפיה ימשיך להתקיים שיתוף פעולה מקצועי בין משטרת ישראל לבין רשות הלאומית לביטחון קהילתי לצורך טיוב פעולותיהן השונות בתור היותן זרועות משלימות זו את זו בתוכנית;

5.4.2. המשרד לביטחון לאומי יפקח על הטמעת התכניות והצעדים של משטרת ישראל והרשות הלאומית לביטחון קהילתי, כפי שיפורטו להלן:

5.4.3. משטרת ישראל:

5.4.3.1. הגברת תחושת הביטחון האישי של יוצאי אתיופיה וכן חיזוק האמון בין יוצאי אתיופיה לבין המשטרה, תוך שימוש במתודות

וכלים הקיימים בתחנות הליכה, לרבות מערך השיטור
הקהילתי;

5.4.3.2. השוואת שיעור האכיפה של יוצאי אתיופיה (קטינים/בגירים
וסה"כ) ליתר האוכלוסיה, באמצעות קיום פעילויות הכשרה
והדרכה בקרב השוטרים להתאמת פעילות המשטרה בכל הנוגע
לאוכלוסיית יוצאי אתיופיה תוך שימוש הוגן בסמכויות
האכיפה, באופן שוויוני ועל בסיס עקרונות המלחמה בפשיעה, כל
זאת תוך קיום פעילות והשוואת היקף הקטינים המופנים
לתהליכים חלופיים (ט.מ), בהתאמה להיקפם באוכלוסייה
והשוואתם לאוכלוסייה הכללית;

5.4.3.3. הגברת פעילויות הפיקוח, הבקרה ודיווח נתונים עתיים, בפילוח
לפי תחנות משטרה, על פי מדדים שנקבעו בתיאום בין מטה
היישום לבין משטרת ישראל, לרבות ביחס לממצאי בקורות על
חקירות, עיכובים ומעצרים של קטינים ובגירים יוצאי אתיופיה.
במסגרת הגברת והסדרת הבקרה ימונה צוות לגיבוש סט נתונים
עתי שיפורסם ע"י המשטרה לציבור לשם הגברת השקיפות
וחיזוק אמון הציבור. הצוות ימסור המלצותיו למטה היישום
תוך 90 יום ממועד כינוסו;

5.4.3.4. ייצוג הולם של יוצאי אתיופיה במשטרה בדרגות ובתפקידים
השונים, בהיקף שלא יפחת משיעורם באוכלוסייה הכללית,
לרבות בחטיבת התביעות.

5.4.4. הרשות הלאומית לביטחון קהילתי:

- 5.4.4.1. הגברת תחושת הביטחון האישי של יוצאי אתיופיה;
- 5.4.4.2. חיזוק האמון בין המשטרה לבין יוצאי אתיופיה;
- 5.4.4.3. חיזוק החוסן הקהילתי בשכונות שבהן ריכוז גבוה של יוצאי
אתיופיה;
- 5.4.4.4. התמודדות עם תופעות סיכון (התמכרויות, אלימות, סמים
ואלכוהול);
- 5.4.4.5. הכשרות והתמקצעות כוח אדם בנושא עבודה מודעת הקשר
ורגישות בין תרבותית.

לצורך מימון סעיף זה ובהתאם לחוק יסודות התקציב, יוקצו סך של 17.9 מיליון
ש"ח בשנת 2023 ו-17.9 מיליון ₪ בשנת 2024 מתקציב המשרד לביטחון לאומי.

5.5. הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית:

הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית (להלן – הרשות להתחדשות עירונית)
תמשיך לקדם תהליכי התחדשות עירונית בחמש שכונות שבהן ריכוז גבוה של
יוצאי אתיופיה בהתאם להחלטת ממשלה מספר 2253 מיום 5.1.2017, וכן תפעל
לסייע לתושבים יוצאי אתיופיה החיים בשכונות המצויות ביישובים שבהם פועלות
מינהלות עירוניות להתחדשות עירונית, ובאמצעותן.

יעדי הרשות הממשלתית להתחדשות עירונית בקרב יוצאי אתיופיה יהיו כלדקמן:
5.5.1. הנגשה והסברה של תהליכי ההתחדשות העירונית לכלל התושבים;

5.5.2. ליווי התושבים בהתארגנות לקידום תהליכי ההתחדשות העירונית, לרבות התקשרויות עם אנשי מקצוע הנדרשים לקידום מיזמי ההתחדשות העירונית;

5.5.3. הגברת אמון בין התושבים לבין הרשות המקומית ואנשי המקצוע המוציאים לפועל את תהליכי ההתחדשות העירונית ועידוד בעלי דירות לקחת חלק פעיל בתהליכי התחדשות עירונית;

5.5.4. העצמת התושבים במסגרת קידום הליכי התחדשות העירונית והשינוי בשכונות;

5.5.5. הטמעת צרכים חברתיים וקהילתיים בתכנון; לצורך מימון סעיף זה ובהתאם לחוק יסודות התקציב, יוקצו סך של 2 מיליון ש"ח בשנת 2023 ו-2 מיליון ש"ח בשנת 2024 מתקציב הרשות להתחדשות עירונית, וסך של 8 מיליון ש"ח בשנת 2023 ו-8 מיליון ש"ח בשנת 2024 מתוך הסכום האמור בסעיף 7.

5.6. **משרד הבריאות:**

משרד הבריאות מקים בימים אלה פורום מייעץ של יוצאי אתיופיה בראשות אל"מ במיל' ד"ר אבי יצחק, במטרה למפות צרכים ייחודיים של יוצאי אתיופיה ולהמליץ על צעדים ותכניות לקידום בריאות פיזית ונפשית בקרב יוצאי אתיופיה. עבודת הפורום תתמקד, בין היתר, בנושאים של קידום בריאות ואורח חיים בריא, התאמת מענים רפואיים, בדיקות סקר ומניעה, ונושאים נוספים בתחומי בריאות הנפש ובריאות הציבור. הפורום המייעץ יגיש המלצותיו למנכ"ל משרד הבריאות, עד לסוף חודש נובמבר 2023. ההמלצות יהוו בסיס לקביעת יעדי המשרד ולהקצאת התקציב ליעדים שיגובשו. חלוקת התקציב לטובת מימוש המלצות הפורום ופעילות המשרד בהתאם לסעיף זה תקבע על ידי משרד הבריאות בהיוועצות עם מטה היישום.

לצורך מימון סעיף זה ובהתאם לחוק יסודות התקציב, יוקצו סך של 2 מיליון ש"ח בשנת 2024 מתקציב משרד הבריאות, וסך של 3 מיליון ש"ח בשנת 2024 מתוך הסכום האמור בסעיף 7.

5.7. **משרד התרבות והספורט:**

לאור ההצלחה של תכנית מינהל הספורט באיתור וגיוס ילדים ובני נוער ספורטאים מצטיינים ושילובם באגודות ואיגודי ספורט במגוון ענפים, יעדי מינהל הספורט שבמשרד התרבות והספורט יהיו כדלקמן:

5.7.1. עידוד ילדים ונערים בעלי פוטנציאל להצטרף לחוגי ספורט ולפעילויות ספורט;

5.7.2. עידוד וחתימה לשילוב יוצאי אתיופיה בענפי הספורט האולימפיים והתחרותיים בכלל;

לצורך מימון סעיף זה ובהתאם לחוק יסודות התקציב, יוקצו סך של 3 מיליון ש"ח בשנת 2023 ו-3 מיליון ש"ח בשנת 2024 מתקציב משרד התרבות והספורט, וסך של 2 מיליון ש"ח בשנת 2023 ו-2 מיליון ש"ח בשנת 2024 מתוך הסכום האמור בסעיף 7.

5.8. **משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות:**

יפעל לעידוד השתתפותם של צעירים יוצאי אתיופיה במכירות שנתיות לפני הגיוס לצה"ל באמצעות הקצאת תקציבים למכירות קדם צבאיות שנתיות ובאמצעות חלוקת מלגות בגין השתתפותם של יוצאי אתיופיה במכירות. לצורך מימון סעיף זה ובהתאם לחוק יסודות התקציב, יוקצו סך של 2 מיליון ש"ח בשנת 2023 מתוך הסכום המיועד למימון "חיזוק הזהות היהודית באמצעות מיזמים משותפים, פרויקטים שונים, מבחני תמיכה ופעולות בקרב סטודנטים, חיילים, חיילים משוחררים" (תכנית 045213 בנספח להחלטת ממשלה מס' 511 מיום 14.5.2023) (להלן – החלטה 511), וסך של 2 מיליון ₪ בשנת 2024 מתוך הסכום האמור בסעיף 7.

5.9. משרד העלייה והקליטה

להטיל על משרד העלייה והקליטה לקדם תכנון לחידוש והרחבת האגדרטה וסביבתה בהר הרצל בירושלים להנצחת יהודי אתיופיה אשר נספו בדרכם לישראל. משרד העלייה והקליטה יעביר המלצותיו בעניין חידוש והרחבת האגדרטה לוועדת שרים לעניין קידום שילוב אזרחי ישראל ממוצא אתיופיה בחברה הישראלית בתוך 6 חודשים. לצורך מימון סעיף זה ובהתאם לחוק יסודות התקציב, יוקצה סך של 500 אלף ש"ח בשנת 2023 מתקציב משרד העלייה והקליטה.

6. לתקן את החלטה 511, כך שבנספח להחלטה, במקום:

מימון לאומיות	045213	משרד ההתיישבות	131,820	150,000	חיזוק הזהות היהודית באמצעות מיזמים משותפים, פרויקטים שונים, מבחני תמיכה ופעולות בקרב סטודנטים, חיילים, חיילים משוחררים
------------------	--------	-------------------	---------	---------	--

יבוא:

מימון לאומיות	045213	משרד ההתיישבות	129,820	150,000	חיזוק הזהות היהודית באמצעות מיזמים משותפים, פרויקטים שונים, מבחני תמיכה ופעולות בקרב סטודנטים, חיילים, חיילים משוחררים
------------------	--------	-------------------	---------	---------	--

7. תקציב

בהתאם להוראות סעיפים 40 ו-40א לחוק יסודות התקציב, התשמ"א-1985, ולצורך מימון החלטה, זו יקצו משרדי הממשלה המפורטים בסעיפים שלעיל מתקציביהם את הסכומים כמפורט בסעיפים 4 ו-5 שלהלן בסך של 140 מיליון ש"ח, וכן יוקצה סך של 100 מיליון ש"ח

מתקציבי הפעולות והפרויקטים הרוחביים הממשלתיים בחלוקה המפורטת בסעיפים לעיל, לצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף האמור.

דברי הסבר

1. ממשלת ישראל שמה לה למטרה להביא לשילובם המיטבי של יוצאי אתיופיה בכל תחומי החיים. במסגרת יישום החלטת ממשלה מספר 1300 מיום 9.2.2014, גובשו בתהליך התייעצות רב מגזרי רחב, שש-אבני היסוד שהתוו את הבסיס למדיניות הממשלתית לשילובם של יוצאי אתיופיה שאושרה במסגרת החלטת ממשלה מספר 324 מיום 31.7.2015.
2. במהלך תהליך שיתוף הציבור, נאספו נתונים שהצביעו על פערים גדולים בין אזרחי ישראל יוצאי אתיופיה לכלל האוכלוסייה במגוון רחב של תחומים. כמו כן, עלה בבירור שהציבור שהיה שותף למהלך כמו גם פעילים חברתיים ונציגי ארגונים, מעוניינים בשינוי מדיניות הממשלה כלפי יוצאי אתיופיה ושיש צורך במהלך שישב את האמון של ציבור יוצאי אתיופיה בפעילות הממשלה (מסמך מסכם לתהליך ההיוועצות, מדיניות הממשלה לשילוב יוצאי אתיופיה בחברה הישראלית, ספטמבר 2016). המחאה שפרצה בעקבות האירוע החמור בו החייל דמאס פקדה הוכה על ידי שוטרים בעת שהלך ברחוב, העלתה גם את הסוגיות הבוררות של גזענות ושיטור יתר כסוגיות שיש לתת להן מענה מידי ותקיף.
3. המדיניות הממשלתית לשילובם המיטבי של יוצאי אתיופיה בכל תחומי החיים, אומצה בהחלטת ממשלה מספר 324 מיום 31.7.2015. החלטה זו הניחה תשתית למדיניות חדשה כלפי יוצאי אתיופיה, המבוססת על שש-אבני יסוד שגובשו בתהליך היוועצות עם ציבור יוצאי אתיופיה. ביסוד ההחלטה ישנה ההכרה שיוצאי אתיופיה אינם עולים חדשים והסמכות והאחריות במתן מענים לצרכיהם, מוטלת על כלל משרדי הממשלה - כל אחד בתחומו. בהחלטה נקבע גם כי על משרדי הממשלה השותפים, לגבש תכניות עבודה למימושה במסגרת השירותים הנמצאים באחריותם. תכניות עבודה אלה עוגנו בשורה של החלטות ממשלה שאושרו בשנים 2015-2017.
4. תכניות משרדי החינוך, העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים והבריאות הובאו לממשלה ואושרו במסגרת החלטה מספר 609 מיום 29.10.2015, שהתייחסה לשנים 2016 עד 2019 (שנות לימודים תשע"ז עד תש"פ). התכנית של משרד התרבות והספורט הובאה לממשלה ואושרה במסגרת החלטה מספר 1957 מיום 19.8.2016 והתייחסה גם היא לשנים 2016 עד 2019 (שנות לימודים תשע"ז עד תש"פ). כחלק מהמהלך הכולל ובמטרה להתמודד עם תופעת הגזענות הממסדית הוחלט גם על הקמת היחידה לתיאום המאבק בגזענות במשרד המשפטים - כיחידה נפרדת.
5. יש לציין, התוכנית תוכננה לזמן מוגבל לצורך האצת צמצום הפערים ותמיכה בגיבוש ויישום מדיניות שתאפשר למשרדי הממשלה להעניק לישראלים יוצאי אתיופיה שירותים בהתאם לצרכיהם. אולם, הערכת הצרכים שנעשתה בשנת 2019 הראתה שלמרות שחל צמצום משמעותי בפערים בתחומים שונים, עדיין יש צורך בהמשך הפעלת התוכנית הממשלתית.
6. במהלך שנת 2020, הצליח המטה לשילוב יוצאי אתיופיה, יחד עם המשרדים אשר תכניותיהם הסתיימו בסוף שנת 2019, להפעיל את התכניות במתכונת מצומצמת על בסיס יתרות משנים קודמות. בשנת 2021 עוגן בהחלטה מספר 467 מיום 25.10.2020 תקציב שהסדיר את המשך הפעלת התכנית הממשלתית. במסגרת החלטת ממשלה מספר 421 מיום 12.9.2021, המשרדים תוקצבו לשנים 2021-2022 באופן המאפשר רצף פעילות של

התכניות. ביום 17.7.2022 התקבלה החלטת ממשלה מספר 1790 כדי להסדיר את פעילותו של משרד החינוך גם בשנת לימודים תשפ"ג (2022-2023).

7. החלטת הממשלה הנוכחית מבוססת על התוצאות שהושגו ועל הלקחים שהופקו מהפעלת התוכנית לשילוב יוצאי אתיופיה בין השנים 2017-2022.

8. במהלך שש השנים בהן פעלה התוכנית הממשלתית, בכל שנה יושמו בממוצע 90% מהפעולות שנקבעו ובוצעו 92% מהתקציבים שהוקצו במסגרת התוכנית. במהלך השנים הושגו הישגים משמעותיים בהשתלבותם של יוצאי אתיופיה וצומצמו הפערים במגוון תחומים. לדוגמה, אחוז התלמידים הזכאים לתעודת בגרות עלה מ-54% בשנת 2016 ל-78% בשנת 2021. ישנה עליה משמעותית גם באחוז התלמידים הזכאים לתעודת בגרות איכותית המאפשרת כניסה להשכלה גבוהה מ-34% בשנת 2016 ל-53% בשנת 2021. הגם שהפערים בתחום זה עדיין קיימים, הם הצטמצמו באופן משמעותי¹ (לקט נתוני הלמ"ס, נובמבר 2022). בהמשך לכך, בהשכלה הגבוהה, חלה עלייה של 37% במספר הסטודנטים יוצאי אתיופיה לתואר ראשון בין השנים תשע"ו ותשפ"ב. היקף הנשירה מצה"ל הצטמצם וחלה עליה גם באחוז המתגייסים לתפקידי איתור והקצינים (רח"ט תומכ"א, צה"ל, מאי 2022). בתחום התעסוקה ניכר כי המשתתפים בתכניות התעסוקה הגדילו את שכרם בכ-10% ביחס לאלה שלא השתתפו ושיפרו את האופק התעסוקתי (מכון ברוקדייל, נובמבר 2021). בתחום הדיור, 800 משפחות מימשו את זכאותם למשכנתא בתנאים מועדפים ורכשו דירות ומאות משפחות נוספות נעזרו בשירותי ייעוץ וליווי בתהליך רכישת דירה והצליחו לרכוש דירות ללא סיוע כספי (משרד הבינוי והשיכון, 2022). במקביל, חלה ירידה משמעותית בהיקף המטופלים בשירותי מבחן לנוער מ-5.9% מכלל המטופלים בשנת 2016 ל-2.5% בשנת 2021. צמצום משמעותי חל גם במספר הקטינים המוצאים מהבית על ידי שירותי הרווחה ובאחוז המשפחות המטופלות בשירותי הרווחה (משרד הרווחה והבטחון החברתי, 2022). עובדה זו משקפת גם את הצמצום שחל במעצרי קטינים שירד מ-14% מכלל המעצרים בשנת 2018 ל-6% בשנת 2021 (המשרד לביטחון לאומי, 2022).

9. ההישגים המשמעותיים שתוארו, משקפים מימוש של המדיניות הממשלתית לשילוב יוצאי אתיופיה שהתקבלה בהחלטת ממשלה מספר 324 מיום 31.7.2015 על ידי המשרדים השותפים. במהלך השנים, המשרדים פיתחו דרכי עבודה המאפשרים להם לממש את המדיניות וגיבשו מענים לצרכי האוכלוסייה כך שיקדמו את שילובם המיטבי וצמצום הפערים בקרב יוצאי אתיופיה.

10. לצד ההישגים, נותרו פערים במספר תחומים משמעותיים: בתחום החינוך וההשכלה הנתונים מראים כי אחוז המצטיינים מקרב יוצאי אתיופיה עומד על 2.23% בהשוואה ל-14% בקרב כלל דוברי העברית לא קיימת מגמה עקבית בהפחתת ההפניות לחינוך מיוחד; לא חלה הפחתה בהיקף הלומדים בכיתות אתגר ומב"ר (מינהל פדגוגי, משרד החינוך, 2022); היקף הנשירה בקרב סטודנטים עדיין גבוה ביחס לשאר האוכלוסייה, 14% לעומת 11% בהתאמה. כמו כן, אחוז הממשיכים לתואר שני בקרב יוצאי אתיופיה נמוך יחסית והם מהווים 0.68% מהלומדים לתואר השני בלבד לעומת 1.55% בתואר הראשון. בתחום השירות בצה"ל – על אף השיפור באחוז הקצינים ובתפקידי האיתור, הפערים בהשוואה לכלל האוכלוסייה נותרו גדולים מאוד. בקרב הגברים, אחוז יוצאי אתיופיה המשובצים

¹ ניתוח מדויק יותר, בו לא נכללים תלמידי החינוך החרדי, מצביע על כך שעדיין קיים פער של כ-7.5 נקודות אחוז בין יוצאי אתיופיה לכלל דוברי העברית שאינם מהחינוך החרדי בעוד שהפער בשנת 2016 עמד על כ-20 נקודות אחוז בין יוצאי אתיופיה וכלל דוברי העברית שאינם מהחינוך החרדי.

בתפקידי איתור הוא 7.4% לעומת 21% בקרב כלל הגברים ובקרב הנשים, אחוז המשובצות בתפקידי איתור בקרב יוצאות אתיופיה הוא 24% לעומת 36% בקרב כלל הנשים (רח"ט תומכ"א, צה"ל, מאי 2022). חשוב לציין את המרכזיות של איכות ומצוינות בהשכלה תיכונית, בהשכלה גבוהה וכן בתפקידי איתור בצה"ל על מנת לאפשר בסיס למימוש פוטנציאל ותעסוקה איכותית בעתיד. ואכן, למרות הצמצום שחל בשנים האחרונות, הפערים בהכנסה ממוצעת למשק בית בין יוצאי אתיופיה לכלל האוכלוסייה עדיין גדולים. 15,604 ש"ח ברוטו ו-21,063 ש"ח ברוטו בהתאמה (לקט נתוני הלמ"ס, נובמבר 2020).

11. ישנם גם תחומים שלא חל בהם שיפור והם עדיין מהווים אתגר. לדוגמה, למרות המאמצים שהושקעו, אחוז יוצאי אתיופיה שנכלאו בזמן שירותם בצה"ל עדיין גבוה מאוד (רח"ט תומכ"א, צה"ל, מאי 2022). בתחום הבריאות, לאור היישום החלקי של התוכנית, נותרו פערים משמעותיים, בעיקר בתחום בריאות הנפש וכן בתחום אמון הציבור במערכת (מצב הבריאות של יוצאי אתיופיה בישראל 2018, דצמבר 2019). תחום נוסף בו נותרו פערים הוא בהעסקת עובדים בכירים הן בשירות הציבורי והן במערכת החינוך – בעוד שישנה עלייה משמעותית במספר המשרדים והיחידות הממשלתיות המשיגים את יעד הייצוג ההולם עליה מ-22% ל-44% אתיופיה, עובדים הנמנים על הסגל הבכיר בשירות המדינה קטן מאוד ועומד על פחות מחצי אחוז. (דוח גיוון וייצוג הולם בשירות המדינה לשנת תש"פ-תשפ"א, 2022). בדומה לכך, למרות ההצלחה בגיוס מורים למערכת החינוך (מ-300 מורים ליותר מ-800 מורים), מספר עובדי ההוראה בתפקידי הובלה קטן מאוד ועומד על שלושה מנהלים בלבד (מינהל עובדי הוראה, משרד החינוך, 2022). גם בתחום השיטור, למרות השיפור, יש להמשיך בהפחתת היקף המעצרים של קטינים ובגירים כך שיעלו בקנה אחד עם אחוזם בכלל האוכלוסייה.

12. במהלך הפעלת התוכנית התרחשו שני מקרים טראגיים של ירי משטרתי ביוצאי אתיופיה, דבר שהסב שוב את תשומת הלב לכך שהטיות של אנשי מקצוע יכולות להביא להשפעות הרות גורל על חיים של אזרחים יוצאי אתיופיה והדגיש את הצורך לעסוק לא רק בסיוע ליוצאי אתיופיה עצמם, אלא גם לשינוי האופן שבו אנשי מקצוע מקבלים החלטות בהתמודדות עימם. בדיקה של צוות משימה בין מגזרי העלטה שהחלטות שיש חשש שמבוססות על הטיות מתקבלות על ידי אנשי מקצוע במערכות רבות: מערכת הבריאות, מערכת הרווחה, מערכת החינוך וכן במערכות פרטיות כגון קבלה לעבודה או אישור משכנתאות בבנקים ("התמודדות עם הטיות בשירותים החברתיים", המלצות צוות המשימה הבין מגזרי, דצמבר 2021). עובדה זו מחייבת התמודדות עם ההטיות של אנשי המקצוע והעמקה והרחבת ההכרות עם יוצאי אתיופיה, ההיסטוריה של העלייה והמורשת של יהדות אתיופיה בקרב כלל החברה הישראלית. ברשויות המקומיות גם עלה חשש שפעמים רבות הסללות מסוג זה, נובעות מהחלטות של אנשי מקצוע המושפעות מהטיות. על מנת להתמודד עם ההשלכות השליליות של החלטות אלה ולהפחית את היקף ההסללה, יום מטה היישום בשיתוף עם ג'וינט – אלא, צוות משימה מיוחד לגיבוש מודל לצמצום הסללת יוצאי אתיופיה באמצעות התמודדות עם הטיות בקרב נותני השירותים החברתיים ברשויות המקומיות. הצוות החל את פעילותו בשנת 2020 והמודל שגובש יופעל כפילוט בארבע רשויות מקומיות בשנים 2020-2021.

13. החלטת הממשלה הנוכחית, מכוונת להוות תשתית להשגת שתי מטרות עיקריות: א. להאיץ את תהליך ההשתלבות המיטבית של ישראלים יוצאי אתיופיה, על ידי הבטחת

שימור ההישגים, מתן מענים לפערים שנותרו ומעבר להצבה והשגת יעדי מצוינות בתחומי החינוך וההשכלה, התעסוקה והמעורבות החברתית. ב. הנחת תשתיות ומתווה מוסדר להטמעת המדיניות במשרדי הממשלה וסיום הדרגתי של התקצוב התוספתי לתוכנית הממשלתית ופעילותו של המטה לשילוב יוצאי אתיופיה.

14. ההחלטה כוללת יעדים כלליים ועקרונות על פיהם יפעלו המשרדים כמו גם יעדים מפורטים לכל משרד. כמו כן, חשוב להדגיש כי יתקיים עקרון של קיום שיח עם ציבור יוצאי אתיופיה ודיאלוג עם החברה האזרחית כבסיס להפעלת כלל התוכניות.

15. בהחלטה הנוכחית לא נכללת נציבות שירות המדינה, המגבשת בימים אלה החלטת ממשלה לכלל אוכלוסיות הגיוון לרבות יוצאי אתיופיה. כמו כן, בהחלטה לא נכללים יעדים לצה"ל היות ומפותחת שם תכנית בנפרד להחלטת הממשלה. נציבות שירות המדינה ומשרד הביטחון אמנם לא נכללים בהחלטה הנוכחית, אך משום שהם מכירים בחשיבות העמוקה של שיח ולמידת עמיתים, הם מינו נציגים מטעמם הנמצאים בקשר שוטף עם המטה והם חברים קבועים בוועדה הבין משרדית של התכנית הממשלתית.

16. המטה לשילוב יוצאי אתיופיה במשרד ראש הממשלה ימשיך לפעול לצורך הפעלת התוכנית הממשלתית, תוך מתן דגש על פעולות סיוע למשרדים ולרשויות המקומיות בבסיס תשתיות, מנגנונים וכלים להטמעתה המוצלחת של המדיניות הממשלתית ולמעקב אחר יישומה. כמו כן, המטה ישים דגש על חיזוק האמון של ציבור יוצאי אתיופיה באמצעות קידום תהליכי שיתוף ציבור. הקמתו ותפקידיו של צוות היישום והמעקב במשרד ראש הממשלה הוגדרו בהחלטת ממשלה 609 מיום 29.10.2015 לארבע שנים, עד סוף יולי 2020. משך זמן פעילות הצוות הוארך מאז בשלוש החלטות ממשלה עד לסוף יולי 2023. החלטה זו מאריכה את תוקף פעולת המטה למשך שנות התוכנית כפי שמוגדרות בהחלטה.

תקציב:

לצורך מימון החלטה זו יקצו משרדי הממשלה המפורטים בסעיפים לעיל מתקציביהם את הסכומים כמפורט בסעיפים 4 ו-5 להחלטה, בסך של 139.5 מיליון ₪, וכן יוקצה סך של 100 מיליון ₪ מתקציבי הפעולות והפרויקטים הרחביים הממשלתיים בחלוקה המפורטת בסעיפים שלעיל, לצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף האמור.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר החינוך - תומך

שר הרווחה והביטחון החברתי - תומך

שר העבודה - תומך

השר לביטחון לאומי - תומך

שר השיכון והבינוי - תומך

שר הבריאות - תומך

שר התרבות והספורט - תומך

שרת ההתיישבות והמשימות הלאומיות - תומכת

השר לקליטת העלייה – תומך

שר האוצר - תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

- ; 9.2.2014 החלטת ממשלה מספר 1300 מיום
- ; 31.7.2015 החלטת ממשלה מספר 324 מיום
- ; 29.10.2015 החלטת ממשלה מספר 609 מיום
- ; 4.2.2016 החלטת ממשלה מספר 1107 מיום
- ; 19.8.2016 החלטת ממשלה מספר 1957 מיום
- ; 5.1.2017 החלטת ממשלה מספר 2253 מיום
- ; 4.6.2020 החלטת ממשלה מספר 49 מיום
- ; 25.10.2020 החלטת ממשלה מספר 467 מיום
- ; 12.9.2021 החלטת ממשלה מספר 421 מיום
- ; 11.07.2021 החלטת ממשלה מספר 97 מיום
- ; 11.07.2022 החלטת ממשלה מספר 1784 מיום
- 17.7.2022 החלטת ממשלה מספר 1790 מיום

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת חוות דעת

סיווגים

סיווג ראשי:

סיווג משני

תחום פעולה עיקרי: 02חברה וכלכלה;

מוגש על ידי ראש הממשלה

כ"ה בתמוז התשפ"ג

14 ביולי 2023

היועצת המשפטית

ירושלים, כ"ד בתמוז התשפ"ג
13 ביולי 2023
סימוכין: 9232044879

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה: מדיניות ממשלתית לשילובם של אזרחי ישראל ממוצא אתיופי בחברה הישראלית – המשך הפעלת תכניות משרדי הממשלה והארכת תקופת פעילותו של מטה היישום.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

בהחלטת ממשלה מס' 609 מיום 29.10.2015 (להלן – החלטה 609) הוחלט, בין היתר, על הקמת צוות יישום ומעקב תחת מנכ"ל משרד ראש הממשלה, שיפעל בשנים 2016 – 2019 ויהיה אמון על מעקב אחר יישום כל החלטה העוסקת בקידום שילובם של יוצאי אתיופיה (להלן – צוות היישום). פעילות צוות היישום הוארכה בשורה של החלטות ממשלה שהתקבלו בשנים האחרונות, האחרונה שבהן החלטת ממשלה מס' 1784 מיום 11.7.2022, שבה הוארכה תקופת פעילותו של הצוות עד לסוף חודש יולי 2023.

בהחלטת ממשלה מס' 324 מיום 31.7.2015 נקבע, בין היתר, כי משרדי הממשלה השותפים, כפי שהוגדרו בהחלטת ממשלה מס' 1300 מיום 9.2.2014, יכינו תכניות מפורטות לשילובם המיטבי של אזרחי ישראל ממוצא אתיופי, אשר יגובשו לתכנית ממשלתית התואמת את אבני היסוד. תכניות משרדי החינוך, העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים והבריאות הובאו לממשלה ואושרו במסגרת החלטה 609, שהתייחסה לשנים 2016-2019 (שנות הלימודים תשע"ז עד תש"פ). התכנית של משרד התרבות והספורט הובאה לממשלה ואושרה במסגרת החלטה מס' 1957 מיום 19.8.2016 והתייחסה אף היא לשנים 2016-2019.

התכניות מושא החלטות הממשלה האמורות נקצבו בזמן, כאמור. ברם, הערכת צרכים שנערכה בשנת 2019 על-ידי צוות היישום הראתה כי למרות שחל צמצום משמעותי בפערים בתחומים שונים, קיים עדיין צורך בהמשך הפעלת תכנית ממשלתית בנושא. לאור זאת, במהלך שנת 2020 צוות היישום, יחד עם המשרדים אשר תכניותיהם הסתיימו בסוף שנת 2019, הפעיל את התכניות במתכונת מצומצמת על בסיס יתרות תקציביות משנים קודמות.

בהמשך לכך, במסגרת החלטה מס' 421 מיום 21.9.2021 תוקצבו משרדי החינוך, הרווחה והביטחון החברתי, הכלכלה והתעשייה, התרבות והספורט, ביטחון הפנים וההתיישבות לשנים 2021-2022 באופן המאפשר רצף פעילות של התכניות האמורות. בנוסף, ביום 17.7.2021 התקבלה החלטת ממשלה מס' 1790 שהסדירה את פעילותו של משרד החינוך בעניין זה גם בשנת הלימודים תשפ"ג (2022-2023).

עתה, מוצע להאריך את הפעלת התכניות לקידום שילובם של יוצאי אתיופיה בחברה הישראלית עד לסוף שנת 2024, ובמשרדי הממשלה שהתכנית בעניינם מתייחסת ללימודים בחינוך הפורמאלי והלא פורמאלי, לשנות הלימודים תשפ"ד ותשפ"ה. כן מוצע, להאריך את פעילותו של צוות היישום בשנתיים נוספות, עד לסוף יולי 2025, תוך קביעת התחומים שבהם יפעל צוות היישום בתקופה מושא הארכת פעילותו.

בנוסף, מוצע לתקן את החלטת ממשלה מס' 511 מיום 14.5.2023 בעניין "יישום הסכמים קואליציוניים והסכמים פוליטיים בעלי משמעות תקציבית בשנים 2023 ו-2024 ותיקון החלטת ממשלה" (להלן – החלטה 511), באופן שסך של 2 מלש"ח ייגרע מהסכום שיועד למשרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות בהחלטה 511 עבור "חיזוק הזהות

היועצת המשפטית

היהודית באמצעות מיזמים משותפים, פרויקטים שונים, מבחני תמיכה ופעולות בקרב סטודנטים, חיילים, חיילים משוחררים" וישמש לצורך מימוש ההחלטה מושא הצעת החלטה זו.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עם זאת, יצוין כי איוש המשרות בצוות היישום נעשה בפטור ממכרז בהתאם לסעיף 37 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959 ולסעיף 11.98 לתקנון שירות המדינה (נוהל מתן פטור ממכרז למשרות זמניות), ועל פי החלטות ועדת שירות המדינה מס' 2010 מיום 19.1.2016 ומס' 2104 מיום 31.12.2018. בהתאם להוראות האמורות, הארכת תקופת איוש המשרות בפטור ממכרז לתקופות נוספות היתה טעונה אישור של ועדת שירות המדינה, וזה התקבל במסגרת החלטות ועדת שירות המדינה מס' 2120 מיום 28.7.2020, מס' 424 מיום 15.7.2021 ומס' 2170 מיום 3.8.2022. ככל שיוחלט להאריך את איוש המשרות בפטור ממכרז כאמור למשך תקופת ההחלטה, יידרש אישור ועדת שירות המדינה בהתאם להוראות האמורות, והדברים יובאו בפניה לאחר שהממשלה תאשר את הארכת תקופת פעילות המטה.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הצעת ההחלטה הופצה ליועצים המשפטיים של המשרדים הרלוונטיים, וכן לגורמים הרלוונטיים במחלקת ייעוץ וחקיקה שבמשרד המשפטים, והערות שהתקבלו בהיבטים המשפטיים הוטמעו בנוסח.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את הצעת ההחלטה:

אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

שלומית ברנע פרגו, עו"ד

היועצת המשפטית